

مسکو؛ ایستگاه بعدی مذاکرات هسته‌ای

جلیلی: ایران به عنوان يك عضو فعال ان.پی.تی بر حق خود براي غني‌سازي اورانيوم تأكيد دارد...

جلیلی: ایران به عنوان يك عضو فعال ان.پی.تی بر حق خود براي غني‌سازي اورانيوم تأكيد دارد
مسکو؛ ایستگاه بعدی مذاکرات هسته‌ای

با به پایان رسیدن دور سوم مذاکرات میان ایران و گروه 5+1 در بغداد، کاترین اشتون، مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و سعید جلیلی، دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران پنجشنبه شب در کنفرانسی خبری اعلام کردند که این مذاکرات روزهای 18 تا 19 ژوئن (29 و 30 خرداد) در مسکو ادامه می‌یابد و به گفته سعید جلیلی، کارشناسان طرفین در فرصت باقی مانده تا نشست مسکو، زمینه را برای گفت‌وگو آمده می‌کنند.

این کنفرانس خبری که جلیلی و اشتون جداگانه در آن حاضر شدند پس از 2 روز مذاکرات طولانی و فشرده میان ایران و گروه 5+1 برگزار شد؛ مذاکراتی که ظهر چهارشنبه در بغداد پایتخت عراق آغاز شده بود و عصر پنجشنبه پایان یافت. بنا به گزارش‌ها، چینی‌ها و روس‌ها برای نزدیک کردن دیدگاه‌های ایران و غرب در این مذاکرات تلاش جدی داشتند. این گفت‌وگوها در حالی خاتمه یافت که گروه 5+1 در خصوص بسته پیشنهادی ایران در مذاکرات بغداد به صراحت اظهار نظر نکرد، اما هر دو طرف بر #171 پیشرفت گام به گام مذاکرات» تاکید کردند.

در این مذاکرات ایده‌ها و موضوعات متنوعی مطرح شد و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و همین موضوع، عامل طولانی شدن مذاکرات بود.

ایران در این مذاکرات بسته‌ای جامع شامل 5 محور از جمله موضوعات هسته‌ای و غیر هسته‌ای به 5+1 ارائه کرد که به طور گام به گام تدوین شده و گام‌های عملی مشخصی را به طرف غربی پیشنهاد کرده است.

بسته پیشنهادی ایران در مجموع بسته‌ای متوازن بر اساس معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) بود و براساس برخی اخبار منتشر شده، ایران در بسته پیشنهادی خود در محور هسته‌ای بر داشتن چرخه سوخت پافشاری کرد و در بخش موضوعات غیر هسته‌ای، مسائل بحرین و امنیت انرژی را مطرح کرده است. همچنین گروه 5+1 نیز پیشنهادهای خود را در قالب بسته‌ای شفاهی به ایران ارائه کرد اگرچه اخبار دقیقی در خصوص محور بسته شفاهی ارائه شده به ایران در این نشست منتشر نشد. اما برخی رسانه‌های غربی تلاش کردند برای فضا سازی علیه ایران برخی مطالب را به عنوان محورهای بسته غربی معرفی کنند که از جمله آنها زمینه‌سازی برای همکاری نزدیک‌تر آژانس با ایران، تامین قطعات یدکی هواپیماها و قرارداد ایزوتوپ در اختیار ایران برای استفاده در راکتور تهران بوده است. هرچند هیچ خبر دقیقی در خصوص این محورها منتشر نشده و به نظر می‌رسد این محورها، مطالبی غیرواقعی و برای پریشان دادن دست غربی‌ها در نشست بغداد است، اما حتی اگر این مطالب درست باشد، باز هم همان‌طور که اعلام شده، پیشنهادهایی نامتوازن و قدیمی است، چرا که ایران خود قادر به تامین سوخت راکتور تهران و تولید ایزوتوپ‌های پزشکی است و همکاری آژانس با ایران نیز از جمله وظایف این نهاد است. درخصوص قطعات هواپیما نیز ایران توانسته با تمام محدودیت‌ها، نیازهای خود را برطرف کند.

علاوه بر اینها به نظر می‌رسد سنگ اندازی‌های آمریکا موجب شده تا مذاکرات گروهی آنها به نتیجه نرسد.

به گفته رسانه‌های غربی، مذاکرات شب چهارشنبه دو طرف #171؛ بسیار دشوار» بود و گفت‌وگوهای پنجشنبه بیشتر بر تلاش برای تعیین تاریخ و مکان دور سوم مذاکرات در ماه ژوئن در ژنو متمرکز بوده است، با این حال مسکو به عنوان گزینه‌ای که از سوی هردو طرف تایید شد به عنوان زمان و مکان بعدی مذاکرات انتخاب شد.

گفت وگوهای مفصل ناتمام ماند

سعید جلیلی، دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران فضای مذاکرات تهران و گروه 5+1 در بغداد را خوب توصیف کرد و با اشاره به این‌که این گفت‌وگوهای مفصل ناتمام ماند، افزود: طرفین مسائل خود را شفاف و صریح اعلام کردند و نتیجه مذاکرات بغداد این بود که توانستیم با دیدگاه‌های هم بیشتر آشنا شویم. دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران برخورداری از غنی‌سازی اورانیوم را حق ملت ایران دانست و گفت: هرگونه بحث و همکاری در زمینه هسته‌ای را قابل قبول می‌دانیم اما در این مسیر مساله جلب اعتماد مردم ایران نیز

مطرح است.

جليلي ادامه داد: ما بارها تاکيد کرده‌ايم که غني‌سازي اورانيوم طبق معاهده منع گسترش سلاح‌هاي هسته‌اي (ان. پی. تی) جزو حقوق مسلم همه اعضاي اين معاهده بوده و اين موضوعي است که هم در ان. پی. تی و هم در بازنگري ان. پی. تی در سال 2010 در نيويورک برآن تصريح و تاکيد شد و در آنجا با اجماع مورد تاييد قرار گرفت.

دبير شوراي عالي امنيت ملي تصريح کرد: جمهوري اسلامي ايران به عنوان يك عضو فعال ان. پی. تی بر حق خود براي استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌اي به خصوص غني‌سازي اورانيوم تاکيد دارد.

سطح غني‌سازي

جليلي با اشاره به تلاش دانشمندان هسته‌اي کشورمان براي توليد سوخت 20 درصد خاثر نشان کرد: اين بحثي است که کاملاً صلح‌آمیز و تحت نظارت آژانس است و در گفت‌وگوهايي که در اين دو روز داشتيم همه آنها تاکيد داشتند که اين حق جمهوري اسلامي ايران است و اين حق قابل انکار نيست. جليلي اعلام کرد: در اين راستا ايران يك استثنا نيست. ايران طبق معاهده ان. پی. تی به وظايف خود عمل مي‌کند و تاکيد دارد که حق تهران مانند همه کشورها در استفاده از انرژی صلح‌آمیز بايد محترم شمرده شود.

جليلي با بيان اين که گفت‌وگوها وقتي مي‌تواند روبه جلو باشد که در موازات آن مسيره‌هاي تخریب وجود نداشته باشد، اظهار کرد: ما معتقديم ظرفيت گفت‌وگوها فرصتي است تا در عرصه‌هاي مختلف به صلح کمک کنيم.

دبير شوراي عالي امنيت ملي ايران با تاکيد بر اين که آنچه امروز به پايان رسيده است، روش و مسير فشار عليه ملت ايران است، گفت: اين روش بي‌نتيجه است و تنها راهبرد همکاري مي‌تواند موفقيت مذاکرات را تضمين کند. وي توصيه کرد که اگر مذاکره‌کنندگان مي‌خواهند گفت‌وگوها موفق باشد بايد براساس راهبرد 171#& گفت‌وگو – همکاري عمل کنند.

مذاکرات پيشرفت داشت

کاترين اشتون، مسوول سياست خارجي و امنيتي اتحادييه اروپا نيز در کنفرانس خبري جداگانه‌اي با اشاره به اين که مذاکرات بغداد پيشرفت داشته، اما بين طرفين اختلافاتي نيز وجود داشته است، گفت: ايران و گروه 5+1 براساس قطعنامه شوراي امنيت سازمان ملل و معاهده عدم گسترش تسليحات هسته‌اي با هم گفت‌وگو کردند.

وي ادامه داد: ما خواستار آن بوديم تا در اين مذاکرات اعتمادسازي صورت گيرد و بحث‌هاي زيادي در اين زمينه شد و گفت‌وگوها بسيار فشرده و با جزئيات بوده است.

مسوول سياست خارجي اتحادييه اروپا با اشاره به بسته پيشنه‌ادي 5 محوري ايران به گروه 5+1 گفت: در مذاکرات اعلام کرديم که حرکت و گام‌هاي طرفين متقابل باشد.

کاترين اشتون همچنين با انتشار بيـــــــــــــــــانيه‌اي که آن را به صورت مکتوب در اختيار خبرنگاران حاضر در کنفرانس خبري گذاشت، گفت: ايران اعلام کرد که آمادگي دارد موضوع غني‌سازي 20 درصدي را بررسي کند.

در بيانيه اشتون همچنين آمده است، طرح 5 ماده‌اي ايران که شامل اعلام به رسميت شناخته شدن حقش براي غني‌سازي بود، بررسي شد و در خلال مذاکرات عميق 2 روزه بغداد به صورت دو جانبه يا جمعي، هر دو طرف خواستار پيشرفت در مذاکرات بودند اما در عين حال اختلافات گسترده‌اي پابرجاست.

واکنش‌ها به نشست بغداد

پس از نشست بغداد اعضاي 5+1 واکنش‌هاي مختلفی را نسبت به اين نشست داشتند که مقامات آمريکايي يکي از آنها بودند.

هيلاري کلينتون، وزير امور خارجه آمريکا چند ساعت پس از پايان مذاکرات در جمع خبرنگاران در واشنگتن اعلام کرد کشورش پيش از دور سوم مذاکرات بين ايران و گروه 5+1 درباره برنامه هسته‌اي تهران از شدت تحريم‌ها عليه ايران نخواهد کاست. وي افزود: در حالي که زمينه اين مذاکرات را فراهم مي‌کنيم، اعمال فشار را نيز به عنوان بخشي از رويکرد دوسويه‌مان حفظ خواهيم کرد. در اين مدت همه تحريم‌هايمان به قوت خود باقي است و همچنان رو به جلو حرکت مي‌کند.

وزیر امور خارجه آمریکا گفت: به وضوح در زمینه مسائلي که دو طرف آن را امکان پذیر می دانند، شکاف هایی وجود داشته است و ما فکر می کنیم اکنون انتخاب با خود ایران است که برای پر کردن این شکاف ها تلاش کند.

وزارت امور خارجه روسیه نیز با انتشار بیانیه ای، نشست بغداد را مثبت و سازنده خواند و اعلام کرد: این نشست راه را برای ادامه مذاکرات هموار کرد.

انگلیس نیز بدون واکنش نماند و ویلیام هیک وزیر امور خارجه انگلیس در بیانیه ای که توسط وزارت خارجه انگلیس پس از پایان مذاکرات بغداد منتشر شد، اعلام کرد 6 کشور آماده اند تا گام های ملموسی برای اعتماد سازی بردارند.

وی با اشاره به این که روشن است اختلافات قابل توجهی میان دو طرف باقی مانده است، افزود: گفت و گوهای بغداد با پیشرفت محدودی خاتمه یافت. در حالی که بحث جدی درباره ماهیت برنامه هسته ای ایران از جمله نگرانی های کلیدی درباره غنی سازی 20 درصد وجود دارد. وزیر خارجه فرانسه نیز همزمان با پایان این مذاکرات خواستار گام های عملی از سوی تهران برای حل دیپلماتیک برنامه هسته ای شد.

شناسایی نقاط اشتراک از سوی طرفین

به عقیده کارشناسان، برگزاری نشست آتی در مسکو نشان می دهد که طرفین نقاط اشتراک در مذاکرات را شناسایی کرده و آن را به عنوان زمینه ای برای ادامه گفت و گوها تشخیص داده اند از این رو به نظر می رسد سیاستمداران ارشد کشورهای گروه 5+1 همچون وزرای خارجه انگلیس و ایالات متحده باید برای به نتیجه رسیدن این مذاکرات مواضع قبلی درباره ادامه فشارها بر ایران را کنار گذاشته و نگاه خود را با واقعیت های موجود برسر میز مذاکرات در بغداد تطبیق دهند.

تنها واقعیت موجود در این گفت و گوها که طرف ایرانی در کنفرانس خبری خود نیز بر آن تاکید کرد آن است که فشار علیه ملت ایران بی نتیجه است و فقط راهبرد همکاری می تواند موفقیت مذاکرات را تضمین کند. از این روی می توان گفت که انتظار پیشرفت تنها زمانی عملی خواهد شد که در چارچوب راهبرد گفت و گو برای همکاری شکل گرفته باشد.

کتایون مافی / گروه سیاسی